

Bijlage 1: ICT in de controle

Bijlage 1

ICT in de controle: actuele ontwikkelingen

ICT, strategie en governance

Een belangrijke voorwaarde voor effectieve ICT-governance is dat de ICT-strategie is afgestemd op de organisatiebrede strategie en de geformuleerde doelstellingen

Binnen de gemeente vindt een strategische herijking en inrichting van afdelingen en werkprocessen plaats (PIJOFACH), die ook gevolgen heeft voor de ICT-organisatie:

- Binnen het Shared Service Center zal de afdeling Informatisering & Automatisering de coördinerende rol vervullen ten aanzien van ICT en informatievoorziening.
- Ook de vorming van een regieafdeling, waarbij strategisch informatie managers en zogenoemde I-adviseurs in samenwerking met (functioneel) applicatiebeheer de klantorganisaties "Sociaal", "Leefomgeving" en "Bedrijfsvoering 1 en 2" bedienen is een voorbeeld van het verder realiseren van de strategische doelen.
- Daarnaast zijn service managers aangesteld die op het vlak van automatisering onder andere verantwoordelijk zijn voor de gemeenschappelijke infrastructuur, applicatiebeheer en het beheer van werkplekken.

Deze ontwikkelingen versterken de integratie van I&A binnen de gemeente en draagt bij aan het slaan van een brug tussen de "business" en ICT.

Naast bovengenoemde ontwikkelingen speelt een groot aantal projecten ten behoeve van het verder professionaliseren van de gemeente. Deze projecten kunnen een grote of minder grote ICT-component hebben. Projecten als Het Nieuwe Werken, informatiebeveiliging, maar ook de structurele vermindering van het aantal datacenters en de ingebruikname van het nieuwe Overheids Datacenter Noord zijn voorbeelden van projecten waarbij de risico's voor onder andere de betrouwbaarheid en continuïteit van ICT groot kunnen zijn.

Binnen de gemeente Groningen is concerncontrol betrokken bij risicobeheersing, waarbij een belangrijke focus ligt op de financiële risico's. Wij adviseren de gemeente Groningen ook de ICT-strategie en ICT-projecten expliciet mee te nemen in het systeem van risicomangement. Wij hebben begrepen dat dit onderdeel uitmaakt van de opzet van de afdeling concerncontrol.

IT-beheerprocessen en geprogrammeerde controles voldoen aan de daaraan te stellen eisen

Tijdens onze werkzaamheden hebben wij aandacht besteed aan de IT-beheerprocessen rondom en geprogrammeerde controles in de voor de jaarrekeningcontrole relevante systemen. Op basis van ons onderzoek concluderen wij dat de kwaliteit van deze beheerprocessen en de controls over het algemeen voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Een onderdeel waarop voor de gemeente nog verbetering mogelijk is, is gelegen in het IT-beheerproces rondom het toekennen, wijzigen en intrekken van bevoegdheden in applicaties. Daarbij gaat het met name om het uitvoeren van een periodieke controle op de juiste inrichting van de bevoegdheden in applicaties.

Wij bevelen u aan periodieke controle op de bevoegdheden integraal onderdeel te laten uitmaken van het beheerproces en toe te zien op de naleving/uitvoering hiervan.

Bijlage 1

ICT in de controle: actuele ontwikkelingen

ICT en de decentralisaties

De voorgenomen decentralisaties op het terrein van AWBZ, participatie en jeugd stellen forse eisen aan de uitvoeringskracht van gemeenten. Naast de bestuurlijke, ambtelijke en financiële slagkracht en de beschikbaarheid van capaciteit en expertise om deze taken adequaat uit te voeren en deze integraal aan te bieden, heeft decentralisatie ook impact op de geautomatiseerde informatievoorziening binnen gemeenten. Voor een integrale uitvoering in het sociaal domein is het nodig dat gemeenten en andere uitvoerders over de juiste informatie en gegevens kunnen en mogen beschikken.

In opdracht van de VNG en Rijk is KING een verkenning gestart naar de informatievoorziening in het sociale domein. De verkenning gaat over de wenselijkheid en haalbaarheid van een verdergaande, maar verantwoorde vorm van standaardisatie van informatieprocessen en ICT-systemen, die gemeenten gebruiken ter ondersteuning van de uitvoering van taken in het sociale domein. Dit is nodig om over de grenzen van de eigen gemeente heen goed samen te kunnen werken. Op basis van deze verkenning kunnen de betrokken partijen vervolgens nadere afspraken maken.

Wij hebben begrepen dat binnen de gemeente Groningen een project wordt opgezet, juist om de impact van decentralisatie op de informatieprocessen en ICT-systemen van de gemeente in kaart te brengen en gerichte acties uit te kunnen zetten.

Wij onderschrijven het belang hiervan en blijven graag geïnformeerd over de ontwikkeling binnen de gemeente in relatie tot de landelijke ontwikkelingen.

Beveiliging van met DigiD ontsloten kanalen

De minister van BZK wil een structurele en forse impuls geven aan de kwaliteitsverhoging van ICT-beveiliging bij overheidsorganisaties die gebruik maken van DigiD. Deze organisaties moeten jaarlijks een ICT-beveiligingsassessment laten verrichten om de DigiD gebruikende organisaties en Logius inzicht te geven in de ICT-beveiliging van de webomgeving van DigiD-aansluiting. Onderdeel van het beveiligingsassessment is het toetsen van de norm die door Logius wordt gehanteerd voor de beveiliging van de DigiD-koppelingen.

De gemeente Groningen heeft in 2012 reeds een zogenoemde nulmeting uitgevoerd op basis waarvan verbeterstappen zijn gedefinieerd en de eerste verbeteringen begin 2013 zijn doorgevoerd. Medio 2013 heeft een extra assessment plaatsgevonden en is nog een aantal aandachtspunten naar voren gekomen. Naar aanleiding van deze punten is een projectteam geformeerd dat zich zal toeleggen op het doorvoeren van verbeteringen op het gebied van zowel het proces als de techniek en systemen.

Voorts zal medio oktober in dit kader een zogenoemde attack & penetration test worden uitgevoerd en wordt het finale assessment medio november uitgevoerd. Naar verwachting zal de gemeente Groningen daarmee op tijd voldoen aan de verplichte normen.

Bijlage 1

ICT in de controle: actuele ontwikkelingen

Verplicht over op XBRL

Als gemeente heeft u te maken met verplichte financiële rapportages aan bijvoorbeeld de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel. Daarin gaat iets veranderen. Binnen afzienbare tijd is het niet langer mogelijk om aangiftes en jaarrekeningen schriftelijk aan te leveren. In plaats daarvan komt een digitale rapportage in het formaat eXtensible Business Reporting Language (XBRL). De invoering van XBRL heeft gevolgen voor uw rapportageprocessen.

In de managementletter van 2012 hebben wij u gemeld dat de financiële applicatie DaFinci op dat moment nog niet voorzorg in XBRL-functionaliteit, maar dat deze functionaliteit begin 2013 zou worden geïmplementeerd. Wij hebben begrepen dat de XBRL functionaliteit inmiddels in DaFinci is opgenomen waardoor de gemeente Groningen voldoet aan de nieuwe werkwijze rondom het aanleveren van rapportages aan externe partijen.

Single Euro Payments Area (SEPA)

Sinds 1 juli 2013 kunnen consumenten al een papieren IBAN-acceptgiro ontvangen. Na 31 december 2013 mogen organisaties de oude acceptgiro niet meer versturen. Op 1 februari 2014 moet het elektronisch betalingsverkeer voldoen aan de SEPA-standaarden. Uit een voortgangsmonitor die de VNG heeft laten opstellen door KING blijkt dat de deadline bij een aantal gemeenten in gevaar kan komen. In relatief korte tijd moeten veel systemen worden aangepast. De gemeenten moeten dus nu afspraken maken met softwareleveranciers en banken. De implementatie, het testen en het oplossen van eventuele problemen kost namelijk tijd.

Wij hebben begrepen dat het project om de relevante systemen binnen de gemeente Groningen SEPA-proof te maken goed verloopt en de gemeente naar verwachting per 1 januari 2014 voldoet aan de SEPA-standaarden.

Bijlage 1 ICT in de controle: beoordeelde ICT systemen

IT-beheersmaatregelen per significant systeem						
	CLEAR	Dafinci	EMIS	Gouw Belastingen	GWS4all*	SIMS*
Wijzigingenbeheer						
Wijzigingen worden beoordeeld voor uitvoering	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Wijzigingen worden periodiek beoordeeld	✓	✓	☐	☐	✓	✓
Wijzigingen worden getest voor ingebruikname	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Wijzigingen worden geautoriseerd voor ingebruikname	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Er is functiescheiding binnen de OTAP-omgeving (ontwikkel, test, acceptatie en productie)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Logische toegangsbeveiliging						
Er is een procedure voor het autoriseren van gebruikerstoegang	✓	✓	✓	✓	✓	∅
Het proces van logische toegangsbeveiliging wordt periodiek beoordeeld	∅	∅	∅	∅	∅	∅
Er is functiescheiding binnen het proces van logische toegangsbeveiliging	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Algemene systeembeveiliging is voldoende	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Wachtwoordrestricties zijn voldoende	✓	∅	✓	✓	✓	∅
Toegang tot beheerfuncties is beperkt	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Toegang tot systemen en data met behulp van "tools" is beperkt	☐	☐	☐	☐	☐	✓
Fysieke toegang tot de serverruimte is beperkt	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Opmerkingen						
* Onze bevindingen zijn op basis van de opzet en bestaan van de beheersmaatregelen voor SIMS. Het betreft derhalve een momentopname per 1 oktober 2013. Wij hebben de werking niet getoetst omdat beheersmaatregelen gedurende het jaar zijn vormgegeven.						

Legenda: ✓ = de beheersmaatregel is aangetroffen, getest en voldoende beoordeeld. ∅ = de beheersmaatregel is niet aangetroffen of wel aangetroffen, maar als ontoereikend beoordeeld. Een "☐" betekent dat de beheersmaatregel niet kon worden getest.

Bijlage 2: Actuele ontwikkelingen

Bijlage 2

Actuele ontwikkelingen

Inleiding

De afgelopen jaren was u van ons gewend dat wij in de managementletter een paragraaf over de externe actuele ontwikkelingen opnamen. Wij hebben dit jaar gekozen om in het najaar een aparte brochure uit te brengen met ontwikkelingen die relevant kunnen zijn voor uw gemeente. Daarom hebben wij deze ontwikkelingen hier niet nogmaals opgenomen. In onderstaande paragrafen hebben wij wel de actuele ontwikkelingen opgenomen die mogelijk van invloed kunnen zijn op de jaarrekening 2013.

Decentralisaties van het Rijk

Vanuit de rijksoverheid wordt er de komende jaren een grote decentralisatiebeweging gemaakt, waarbij taken vanuit het Rijk en de provincie bij de gemeente komen te liggen. Hieraan liggen een aantal ontwikkelingen ten grondslag:

Participatiewet

Participatiewet en werkbedrijven

De Participatiewet voegt de WWB, WSW en een deel van Wajong samen, zodat er straks één regeling is voor iedereen die in staat is om te werken. In de visie van het Rijk komen er 35 regionale werkbedrijven die mensen met een arbeidsbeperking aan de slag helpen. Of dit fysieke bedrijven zijn of virtuele overlegorganisaties, wordt nog door Rijk, VNG en sociale partners verder uitgewerkt. Werkgevers staan garant voor extra banen in de marktsector voor mensen met een arbeidsbeperking die niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen, 2.500 extra banen in 2014 oplopend tot structureel 100.000 banen in 2026. Daarnaast stelt de overheid zich de komende jaren garant voor 25.000 banen voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten.

Wajong wordt WWB

Per 1 januari 2015 blijft Wajong alleen nog toegankelijk voor mensen die duurzaam en volledig arbeidsongeschikt zijn. De overige groep Wajong komt te vallen onder de Participatiewet en meldt zich bij het bijstandsket van de gemeente. Ook vindt er een herkeuring plaats van de 230.000 mensen die nu in Wajong zitten. Naar verwachting komen er 140.000 over naar gemeenten voor een bijstandsuitkering. Zeker zo'n 40.000 blijven in Wajong en behouden de Wajong uitkering die via het UWV loopt.

Instroom WSW stopgezet

Vanaf 1 januari 2015 is nieuwe instroom in de WSW niet meer mogelijk. Huidige WSW'ers behouden hun rechten en plichten.

Er wordt beschut werk georganiseerd voor mensen die ondersteuning nodig hebben en niet bij een reguliere werkgever aan de slag kunnen. Deze groep komt in dienst van het Werkbedrijf en dus in dienst van de gemeente. Volgens berekeningen van het kabinet moeten er 30.000 beschut-werkplekken komen. De efficiencykorting op het re-integratiebudget, bundeling van re-integratie en begeleidingsbudgetten van gemeenten blijft behouden.

Bijlage 2

Actuele ontwikkelingen

Samenvoeging lederz SoZaWe

De gemeente Groningen is al geruime tijd bezig met de voorbereidingen op de Participatiewet. In 2013 zijn de voorbereidingen gestart voor het samenvoegen van de diensten lederz en SoZaWe. Het is de bedoeling dat hierna drie units gevormd gaan worden (werk, inkomen en maatschappelijke participatie). Dit model zal middels een natuurlijke verandering tot stand worden gebracht, waarna formele vaststelling door de OR en gemeenteraad nog plaats zal vinden. Doordat er nog veel onzeker is omtrent het budget dat overgaat naar de gemeente, gaat de gemeente er voorsnog vanuit dat alle werkzaamheden gerealiseerd kunnen worden binnen het budget van het Rijk. De overgang van deze taken heeft dus voorsnog geen negatief effect op de begroting. De gemeente Groningen is op dit moment beleid aan het ontwikkelen omtrent de dienstverlening in de komende jaren, welke activiteiten volgend jaar nog worden verricht en welke niet meer en hoe streng zal worden gehandhaafd. Het is de bedoeling om dit "dienstverleningsplan" nog dit jaar te laten vaststellen door het college.

Veel onduidelijk omtrent
budgetten

Door de vorming van het SSC is nog wel onduidelijk welke kosten vanuit het SSC doorberekend zullen worden aan het sociale domein. De begroting 2014 is nog opgesteld conform de voormalige dienstenstructuur, waarbij geen rekening is gehouden met het SSC. In 2014 gaan medewerkers echter wel over naar het SSC en zullen nog afspraken gemaakt moeten worden omtrent toerekening van kosten, mede in het licht van de kosten die gedeclareerd kunnen worden bij het Rijk middels de SISA-bijlage. Wij adviseren u deze toerekening tijdig in kaart te brengen, zodat achteraf geen tekorten ontstaan op de uitvoering van deze regelingen of kosten onterecht worden gedeclareerd bij het Rijk.

Integrale benadering van gezinnen

Jeugdzorg

Per 1 januari 2015 komt alle Jeugdzorg onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Het gaat dan om jeugd-ggz, provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, jeugdreclassering, jeugdbescherming en jeugd-lvg. Preventie en uitgaan van eigen kracht staat in deze transitie centraal. Door eerder de juiste hulp op maat te bieden, kan een beroep op dure gespecialiseerde hulp worden voorkomen. Het gaat om een integrale benadering aan gezinnen volgens het uitgangspunt "één gezin, één plan, één regisseur", door ontschotting van budgetten ontstaan meer mogelijkheden voor betere samenwerking en innovaties in ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en gezinnen. De transitie gaat gepaard met een bezuiniging van netto € 80 miljoen in 2015, oplopend tot € 300 miljoen vanaf 2017. Op 31 oktober dienen regionale transitieplannen ingediend te zijn. In de centrumgemeente dient dit door het College van B&W behandeld te zijn.

Bijlage 2

Actuele ontwikkelingen

<p>Veel AWBZ-taken worden overgedragen</p> <p>In gesprek met partners in de regio</p>	<p>WMO/AWBZ</p> <p>Gemeenten worden geheel verantwoordelijk voor de activiteiten op het gebied van dagbesteding, ondersteuning, begeleiding en eventueel verzorging. De decentralisatie vanuit AWBZ is daarmee breder dan voorheen: niet alleen dagbesteding, maar ook ondersteuning, begeleiding en eventueel verzorging komt richting gemeenten. De aanspraken worden beperkt, dienstverlening wordt versoberd en meer gericht op waar ze het hardste nodig is en gaat vallen onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Wmo wordt herzien, er komt een nieuwe wet. De aanspraken op huishoudelijke hulp worden vervangen door een maatwerkvoorziening voor degenen die het echt nodig hebben en het niet uit eigen middelen kunnen betalen. De gemeenten worden een zeer ruime beleidsvrijheid gegeven met betrekking tot de concrete invulling van deze gedecentraliseerde voorzieningen. Door een recente uitspraak van de staatssecretaris staat deze decentralisatie momenteel ter discussie en is de uitkomst dus nog onzeker.</p> <p>Voor wat betreft Jeugdzorg en AWBZ is de gemeente Groningen in gesprek met alle partners in de regio Groningen. Daarbij worden gesprekken gevoerd over hoe deze taken het beste kunnen worden georganiseerd in regionaal verband, stedelijk verband en zelfs in de wijken. Hiervoor is binnen de gemeente Groningen een projectgroep ingesteld. Deze projectgroep heeft een discussienotitie opgesteld welke in de raadsvergadering van eind december moet leiden tot een definitief besluit over de governance structuur waarbinnen deze taken weggezet kunnen worden.</p> <p>De beoogde ingangsdatum voor de drie decentralisaties is nog steeds 1 januari 2015.</p>
<p>Ontvlechting Brandweer per 1 januari 2014</p>	
<p>Nieuwe GR Veiligheidsregio Groningen</p> <p>V&GR wordt PG&Z</p>	<p>Met ingang van 1 januari 2014 is het wettelijk verplicht om de brandweer in regionale vorm te organiseren. Dit doet de gemeente Groningen door deel te nemen in een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling veiligheidszorg Groningen. De ontvlechting van de budgetten zal begin 2014 plaatsvinden .</p> <p>De oude V&GR regeling wordt daarbij tevens gewijzigd, waardoor het mogelijk wordt om in een later stadium ook de jeugdzorgtaken bij deze GR te voegen, de naam veranderd per 1 januari 2014 in Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid & Zorg.</p>

Bijlage 2

Actuele ontwikkelingen

Nieuwe aanbestedingswet 2012

Gids Proportionaliteit bevat
handvaten

Met ingang van 1 april 2013 is de Aanbestedingswet 2012 in werking getreden. Hierin zijn de grondbeginselen van aanbesteden opgenomen, waaronder non-discriminatie, gelijkheid, transparantie en proportionaliteit. Dit laatste begrip is tevens verder uitgewerkt in de Gids Proportionaliteit. In deze gids wordt toegelicht wat onder proportionaliteit wordt verstaan, namelijk onder andere:

- het proportioneel opdelen van opdrachten: opdrachten waar mogelijk splitsen en niet clusteren;
- het proportioneel stellen van eisen bij aanbestedingen: inlevertermijnen voor offertes, omzetvereisten, eisen aan zekerheden en aansprakelijkheid;
- het proportioneel wegzetten van de opdracht in de markt: kleine opdrachten mogen onderhands worden gegund, voor middelgrote opdrachten worden 3-5 offertes opgevraagd.

Om dit te kunnen realiseren vraagt dit van de aanbestedende dienst dat vooraf goed nagedacht en vastgelegd wordt welke keuze omtrent de inkoopstrategie van een inkoop worden gemaakt. Deze keuzes moeten worden vastgelegd in het aanbestedingsdossier.

De gemeente Groningen beschikt reeds over eigen inkoopbeleid, waarin deze keuzes voor een deel al zijn gemaakt. Wij adviseren u om de aanbestedingswet te toetsen aan uw inkoopbeleid en waar noodzakelijk uw inkoopbeleid aan te passen aan de nieuwe regelgeving.

Eigen beleid toetsen aan nieuwe
wet

Daarnaast verzoeken wij u voor de jaarrekeningcontrole te toetsen of uw inkopen voldoen aan de aanbestedingswet. U dient daarbij onder andere te onderzoeken of:

- de verstrekte opdrachten voldoen aan de grondbeginselen van de aanbestedingswet;
- de aanbestedingswijze voldoende gemotiveerd is vastgelegd;
- de vereisten met betrekking tot proportionaliteit zijn nageleefd, dan wel dat voldoende gemotiveerd is vastgelegd waarom wordt afgeweken van hetgeen is opgenomen in de Gids Proportionaliteit.

Indien blijkt dat aan één van bovenstaande eisen niet is voldaan, kan sprake zijn van onrechtmatigheden, welke wij mee moeten wegen in ons oordeel omtrent de jaarrekening. Wij gaan graag vroegtijdig met u in overleg over de uit te voeren controles.

Bijlage 2

Actuele ontwikkelingen

Wet Markt en Overheid

Wet Markt en Overheid in werking
getreden per 1 juli 2012

Op 1 juli 2012 is Wet Markt en Overheid (hierna: WMO) in werking getreden. Het doel van WMO is het creëren van gelijke concurrentieverhoudingen tussen overheden en particuliere ondernemingen, rekening houdend met de specifieke taak van de overheid. In WMO zijn een aantal gedragsregels opgenomen voor overheden over hoe deze zich op de markt moeten gedragen bij de uitvoering van economische activiteiten, om op deze wijze concurrentievervalsing met andere marktpartijen te voorkomen. WMO is opgenomen in de Mededingingswet. Op de naleving van de WMO wordt toegezien door de Autoriteit Consument en Markt (ACM).

Gedragsregels in de WMO

Gedragsregels in WMO

Indien de gemeente ervoor kiest goederen of diensten op de markt aan te bieden, dan dient deze zich aan de gedragsregels in WMO te houden. De vier gedragsregels welke zijn opgenomen in WMO betreffen:

- Kostendoorberekening: alle kosten van een economische activiteit dienen te worden doorberekend in de verkoopprijs.
- Bevoordelingsverbod: overheden mogen hun eigen overheidsbedrijven niet bevoordelen boven concurrerende bedrijven.
- Gegevensgebruik: overheden mogen de gegevens waar ze over beschikken niet hergebruiken voor andere, economische activiteiten.
- Functiescheiding: indien een overheid bij bepaalde economische activiteiten een bestuurlijke rol vervult en deze ook zelf uitvoert, mogen niet dezelfde personen betrokken zijn bij de bestuurlijke en de economische activiteiten van die organisatie.

Uitzonderingen WMO in
"Handreiking wet markt en
overheid"

Uitzonderingen WMO in "Handreiking wet markt en overheid"

De wettelijke gedragsregels gelden voor overheden die, zelf of via hun overheidsbedrijven, economische activiteiten verrichten. In WMO zijn echter wel een aantal uitzondering opgenomen. In de "Handreiking wet markt en overheid" van het ministerie staan deze uitzonderingen nader beschreven.

Bijlage 2

Actuele ontwikkelingen

Overgangstermijn

Overgangstermijn

Voor de gedragsregels inzake kostendoorberekening, het bevoordelingsverbod en gegevensgebruik geldt een overgangstermijn van twee jaar. Voor activiteiten en overeenkomsten die reeds voor 1 juli 2012 verricht werden/gesloten zijn, gelden de gedragsregels niet tot 1 juli 2014. Voor de gedragsregel inzake functiescheiding geldt een overgangstermijn van één jaar. Voor activiteiten en overeenkomsten die reeds voor 1 juli 2012 verricht werden/gesloten zijn, gelden de gedragsregels niet tot 1 juli 2013. Voor nieuwe activiteiten gelden de gedragsregels in WMO per 1 juli 2012.

Gevolgen WMO voor gemeente Groningen in kaart gebracht door werkgroep WMO

Gevolgen WMO voor gemeente Groningen in kaart gebracht door werkgroep WMO

De gemeente Groningen heeft een werkgroep ingesteld die de gevolgen van de invoering van WMO op hoofdlijnen in kaart heeft gebracht en de verdere invoering begeleidt. De werkgroep bestaat uit een vertegenwoordiging van de diensten die op voorhand het meest geraakt lijken te worden door de wet. De werkgroep heeft inmiddels een eerste grove inschatting gemaakt van de activiteiten die als marktactiviteit aangemerkt zouden kunnen worden. Belangrijke activiteiten van de gemeente die als marktactiviteit aangemerkt zouden kunnen worden betreffen onder meer de activiteiten van de Milieudienst, de belastinginning voor de DAL-gemeenten (DIA), de Stadsschouwburg en Oosterpoort (OCSW) en de exploitatie van Kardingse (OCSW).

Op basis van deze eerste inventarisatie is door de werkgroep een verdiepingsslag aangebracht door het uitvoeren van interviews met de diensten door Concern Financiën. Deze interviews zijn half september afgerond. Op basis van deze interviews ontstaat een beeld van de marktactiviteiten waar de gemeente aan WMO voldoet, activiteiten die niet onder WMO vallen en marktactiviteiten waar niet aan de bepalingen van de WMO wordt voldaan. Ten aanzien van de laatste categorie moet onderscheid gemaakt gaan worden welke activiteiten de gemeente onder diensten van algemeen economisch belang wenst te brengen en aldus aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd moeten worden en op welke activiteiten voor het einde van de overgangstermijn (1 juli 2014) nog actie moet worden ondernomen. De uitkomsten hiervan zullen volgens planning van de gemeente Groningen in december in de Raad worden behandeld.

Nog geen interne controle op naleving gedragsregels WMO

Nog geen interne controle op naleving gedragsregels WMO

Gezien het feit dat de overgangstermijn voor bestaande activiteiten/overeenkomsten op dit moment nog loopt, vindt door de gemeente nog geen interne controle plaats op de naleving van de gedragsregels uit WMO. Wat wel gebeurt is dat daar waar nieuwe activiteiten worden opgestart of nieuwe samenwerkingsverbanden worden aangegaan, vooraf door concerncontrol getoetst wordt of de nieuwe activiteit c.q. samenwerking onder WMO valt. Er is op dit moment nog een toetsingskader in ontwikkeling.

Daar WMO vanaf 1 juli 2014 onverkort van toepassing zal zijn op alle activiteiten/overeenkomsten van de gemeente Groningen, adviseren wij u vroegtijdig te starten met de inrichting van de interne controle op WMO. Wij gaan graag vroegtijdig met u in overleg over de uit te voeren controles.

Bijlage 2

Actuele ontwikkelingen

Stand van zaken belastingplicht voor de vennootschapsbelasting

Zoals reeds eerder besproken, zond de staatssecretaris van Financiën op 11 mei 2012 zijn notitie "Belastingplicht overheidsbedrijven" aan de Eerste en Tweede Kamer. Deze notitie is onderdeel van het langlopende proces van de herziening van de belastingpositie van overheidsbedrijven. Het belangrijkste doel van de voorgenomen herziening is zo veel mogelijk te voorkomen dat overheidsbedrijven een concurrentievoordeel (kunnen) hebben doordat zij geen vennootschapsbelasting betalen. Dit wordt niet alleen vanuit economisch oogpunt onwenselijk geacht, maar is volgens de Europese Commissie tevens in strijd met Europese staatssteunregels.

Begin mei 2013 heeft de Europese Commissie (EC) Nederland daartoe gevraagd een einde te maken aan de selectieve vennootschapsbelastingvrijstelling voor overheidsbedrijven. De EC is van oordeel dat Nederland maatregelen moet nemen om de bestaande belastingvrijstelling voor overheidsbedrijven af te schaffen.

De staatssecretaris van Financiën heeft inmiddels gereageerd op het besluit van de EC en heeft aangegeven dat - onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring - er per 1 januari 2015 wetgeving op dit punt zal zijn die per 1 januari 2016 in werking zal treden.

Een wetsvoorstel over deze materie wordt in de loop van 2014 verwacht. In de notitie "Belastingplicht overheidsbedrijven" is in eerste instantie gekozen voor de indirecte ondernemersvariant. Dit zou betekenen dat belaste activiteiten van overheidsinstellingen in een aparte rechtspersoon (bijvoorbeeld een BV) moeten worden afgezonderd. De overheidsinstelling zelf zou dan niet belastingplichtig worden. Inmiddels hebben ons signalen bereikt dat de staatssecretaris van Financiën deze lijn mogelijk zal verlaten en dat hij overweegt overheden en semi-overheden zelf te belasten voor zover zij concurrerende activiteiten verrichten.

Wat kunt u nu doen?

Wij raden aan om de periode tot de invoering te benutten om uw organisatie goed voorbereid te laten zijn op deze ontwikkeling. Daarbij kan een inventarisatie van de potentiële financiële impact helpen om de gevolgen voor de (meerjaren) begroting in kaart te brengen. Uiteraard kunnen wij u hierbij ondersteunen. Verder is het raadzaam na te denken over de coördinatie en verantwoordelijkheden in uw interne organisatie.

Bijlage 3: Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bevinding 1: Mogelijk onjuiste besluitvorming doordat niet alle bestellingen via verplichtingenadministratie lopen

Jaar van constatering	2007 en voorgaande jaren	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Getrouwheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering voorgaande jaren Volgens de interne procedure moeten alle verplichtingen via de verplichtingenadministratie in DaFinci lopen. Uit gesprekken met medewerkers blijkt dat op dit moment nog niet alle verplichtingen volledig in DaFinci zijn verantwoord. Dit wordt mede veroorzaakt doordat het nog steeds mogelijk is om buiten DaFinci om bestellingen te plaatsen.</p> <p>Follow-up 2013 Uit intern onderzoek bij de gemeente Groningen blijkt dat de inkoopmodule in DaFinci bij de dienst RO/EZ slechts in 17% van gevallen wordt gebruikt. Bij andere diensten varieert het gebruik tussen 35% en 81%.</p> <p>Risico/gevolg Het risico bestaat dat budgethouders (tussentijds) onvoldoende inzicht hebben in de uitgaven en verplichtingen in relatie tot budgetten en investeringen. Dit kan gevolgen hebben voor het budgetbeheer, de begrotingsrechtmatigheid en de managementinformatie en derhalve een vermindering van de kwaliteit van de informatievoorziening. Dit heeft vervolgens mogelijk effect op de besluitvorming die plaatsvindt op basis van deze informatievoorziening.</p>		<p>Advies en aanvullende werkzaamheden Wij adviseren de gemeente om nader te analyseren bij welke vakdirecties het gebruik van de inkoopmodule achterblijft en daar maatregelen te treffen. Wij hebben inmiddels begrepen dat bij de dienst RO/EZ een aantal maatregelen zijn getroffen om het gebruik van de inkoopmodule te bevorderen.</p> <p>Wij verzoeken u voorafgaand aan de eindejaarscontrole zichtbaar te controleren of facturen, die zijn ontvangen in 2014 in het juiste jaar zijn verantwoord.</p>	

Bevinding 2: Projectbeheersing en ORF registratie

Jaar van constatering	Continue ontwikkeling	Kans op voordoen risico	Klein
Categorie	Getrouwheid/rechtmaticheid	Omvang risico	Laag
<p>Bevinding en ons advies 2012 In I-Flow worden interne opdrachtregistratieformulieren (ORF'jes) vastgelegd. Periodiek vindt rapportering plaats over de tijdige verwerking van de ORF'jes. In het afgelopen jaar hebben wij u geadviseerd de projectbeheersing verder te verbeteren door te onderzoeken waarom de gestelde streefdoelen nog niet in alle gevallen worden gehaald. De belangrijkste streefdoelen betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ - De doorlooptijd van de ORF mag maximaal drie maanden bedragen. ➤ - De doorlooptijd per fase van de ORF mag maximaal 1 maand bedragen. <p>Follow-up 2013 In 2013 zijn de interne streefdoelen voor de doorlooptijd van de ORF'jes verder aangescherpt. De streefdoelen zijn nu als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De doorlooptijd van de ORF mag maximaal twee maanden bedragen. ➤ De doorlooptijd per fase van de ORF mag maximaal drie weken bedragen. <p>Periodiek wordt gerapporteerd over de voortgang van de geformuleerde streefdoelen. De meest recente rapportage is van juni 2013. Hieruit blijkt dat over betreffende periode in totaal 82 ORF'jes in procedure zijn. Bij een twaalftal is de termijn van twee maanden reeds overschreden. Daarnaast is in 10 gevallen de doorlooptijd per fase van drie weken overschreden. De overschrijdingen betreffen volgens de gemeente veelal incidenten.</p> <p>Risico/gevolg Bij het niet behalen van de gestelde streefdoelen bestaat het risico dat kosten worden gemaakt zonder dat hier een geautoriseerde ORF aan ten grondslag ligt.</p>		<p>Advies Wij adviseren u te onderzoeken waarom in een aantal gevallen de intern gestelde doorlooptijd niet gehaald wordt. Op basis hiervan adviseren wij u om maatregelen te treffen om deze "incidenten" in de toekomst te voorkomen. Hiermee wordt voorkomen dat kosten gemaakt worden voordat de ORF is geautoriseerd.</p>	

Bevinding 3: Waardering gronden en verwachte verkopen

Jaar van constatering	Continu	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Getrouwheid/rechtmaticheid	Omvang risico	Hoog
<p>Bevinding en/of constatering voorgaande jaren In december 2008 heeft de raad de notitie "De gemeenteraad aan het stuur - sturing en verantwoording van projecten" vastgesteld. Hierin is de nieuwe werkwijze weergegeven voor de verantwoording van de projecten, de beheersing van kredieten en de verantwoording middels staat P (grondbedrijf). In deze notitie is opgenomen dat exploitatieopzetten van sleutel- en overige projecten ten minste elke twee jaar geactualiseerd dienen te worden dan wel dat een actualisatie dient plaats te vinden als het bedrag bij sleutelprojecten meer dan 10% afwijkt van de begrote kosten c.q. opbrengsten. De gemeente Groningen heeft deze procedure verder aangescherpt, waarbij alle sleutelprojecten minimaal jaarlijks worden herzien.</p> <p>Begin 2012 zijn als gevolg van externe onderzoeken (regionale) afspraken gemaakt over de ontwikkeling en het uitgiftetempo van de woningbouw en de bedrijventerreinen in de regio. Dit betekende dat een deel van de plannen van de gemeente Groningen niet door kon gaan. Dit heeft in 2011 en 2012 geleid tot forse afwaarderingen op de grondexploitaties.</p>		<p>Follow-up 2013 Uit gesprekken met de gemeente blijkt dat als gevolg van de aanhoudende recessie de verkopen ook in 2013, met uitzondering van Meerstad, achterblijven op planning. De gemeente heeft gepland om in het najaar 2013 het grootste deel van de projecten te herzien. Hierbij worden de uitgangspunten op totaalniveau beoordeeld. Deze uitgangspunten worden vervolgens vertaald in individuele grondexploitaties. Tot op heden hebben nog geen grote herzieningen plaatsgevonden. Wij hebben met u afgesproken om deze projecten voorafgaand aan de toezending aan de raad te toetsen.</p> <p>Risico/gevolg Bij onvoldoende projectbeheersing bestaat het risico dat afwaarderingen en overschrijdingen niet tijdig worden gesignaleerd. Dit betekent een extra last, zonder dat deze is geprognosticeerd. In tijden van grote bezuinigingsopgaven is de voorspelbaarheid van de prognose van groot belang.</p> <p>Advies en aanvullende werkzaamheden Wij hebben met u afgesproken dat wij in het najaar van 2013 uw analyse van de uitgangspunten voor zowel woningbouw als bedrijventerreinen zullen beoordelen. Daarnaast zullen wij de vertaling van deze uitgangspunten naar de individuele grondexploitaties beoordelen.</p> <p>Daarnaast vragen wij u om voor alle gronden in exploitatie, waarvan jaarlijks geen actuele herziening wordt opgesteld te onderbouwen wat hiervan de reden is (geen nieuwe ontwikkelingen in programma, programmering, project loopt volgens planning et cetera).</p>	

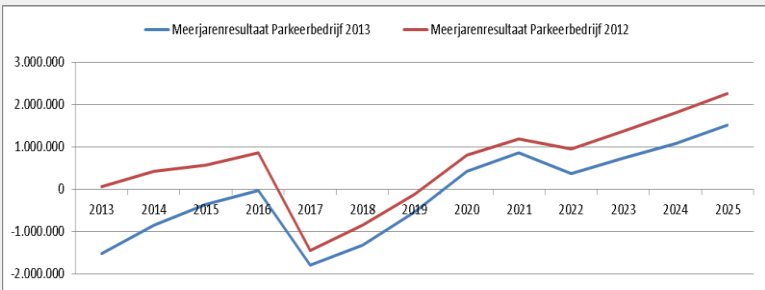
Bevinding 4: Grondexploitatie Meerstad in ontwikkeling - onze controle hierop vindt in het najaar plaats

Jaar van constatering	2007/2008	Kans op voordoen risico	Groot
Categorie	Getrouwheid/rechtmatigheid	Omvang risico	Hoog
<p>Bevinding voorgaande jaren De gemeente heeft een garantstelling afgegeven op de leningen van de grondexploitatie van Meerstad van € 231 miljoen.</p> <p>Door de omvang van het project, de verwachte uitgaven van € 0,9 miljard en de lange doorlooptijd is de ontwikkeling van Meerstad een risicovol project voor de gemeente Groningen. Om de risico's te beperken c.q. vroegtijdig te signaleren, is naar onze mening de controle op de exploitatiebegroting van Meerstad cruciaal. In de opzet van de exploitatiebegroting zijn het moment van uitgifte van gronden en de schattingen ten aanzien van de prijs van grond van wezenlijk belang.</p> <p>De gemeente Groningen draagt vanaf 2012 het volledige risico voor de ontwikkeling van Meerstad. De overige partijen zijn uit het project gestapt. Vanuit fiscale oogpunten blijft Meerstad B.V. in stand. Dit betekent de gehele grondexploitatie niet op de balans staat van de gemeente Groningen, terwijl hier wel het risico wordt gedragen.</p> <p>Follow-Up 2013 De gemeente Groningen heeft samen met Bureau Meerstad de grondexploitatie 2012 opgesteld. De basis voor de grondexploitatie 2012 is de strategische grondexploitatie 2011, waarbij met name vanwege de verdere verslechtering op de woningmarkt de aannemelijkheid van het uitgiftetempo is geanalyseerd. Dit heeft geleid tot een aanvullende verliesvoorziening van € 25 miljoen in de jaarrekening 2012.</p> <p>Op dit moment wordt gewerkt aan een herziene grondexploitatie 2013.</p>		<p>Risico Door de aanhoudende recessie bestaat het risico dat uitgangspunten, met name verkoopverwachtingen, zich minder gunstig ontwikkelen dan verwacht. Dit betekent dat aanvullende verliesvoorzieningen moeten worden gevormd.</p> <p>Advies en aanvullende werkzaamheden Wij hebben met u afgesproken dat wij in het najaar van 2013 uw analyse van de uitgangspunten voor woningbouw, waaronder Meerstad, zullen beoordelen. Daarnaast zullen wij de vertaling van deze uitgangspunten naar de grondexploitatie van Meerstad beoordelen.</p> <p>Aangezien het volledige risico voor de ontwikkeling van Meerstad bij de gemeente Groningen ligt, adviseren wij u mede in relatie tot de herziene grondexploitatie, het benodigde weerstandsvermogen te bepalen.</p>	

Bevinding 5: Onafhankelijke positie PBI in relatie tot waardering gronden

Jaar van constatering	2012	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Getrouwheid/rechtmaticheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding 2012 Door de aanhoudende recessie nemen de risico's en verliezen binnen de grondexploitatie steeds verder toe. Mede hierdoor en door de ontwikkeling in de financiële positie van de gemeente Groningen, ontstaat extra druk op een onafhankelijke interne beoordeling van de risico's en waardering van de gronden.</p> <p>Gezien de risico's is een onafhankelijke en gedegen control en beoordeling van de voorraden van groot belang. Binnen de dienst RO/EZ is in opzet voldoende functiescheiding tussen projectleiders, planeconomen, vastgoedexploitatie en de financiële administratie.</p> <p>Daarnaast voert de afdeling PBI onafhankelijke interne projectcontrol uit onder verantwoordelijkheid van de directeur Middelen van RO/EZ. Op concernniveau vindt alleen voor de grotere projecten aanvullende control plaats.</p> <p>In een regulier situatie zou dit systeem van interne beheersing toereikend moeten zijn. Wij constateren echter dat, vanwege de hierboven beschreven situatie, het noodzakelijk is om de control onafhankelijker te positioneren en te versterken. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de control/interne controle meer op concernniveau uit te voeren en in een directere relatie met de concerncontroller.</p> <p>Risico In de huidige organisatievorm en financiële omstandigheden, bestaat het risico dat meer druk komt te liggen bij een onafhankelijke beoordeling van projecten door PBI. Het risico hiervan is dat intern onvoldoende tegenwicht en toetsing is ten aanzien van de juiste waardering van projecten. Wij schatten dit risico als gemiddeld in, ook omdat wij onze controle gegevensgericht zullen inrichten.</p>		<p>Advies Wij adviseren te beoordelen op welke wijze kan worden gegarandeerd dat intern voldoende "checks and balances" aanwezig zijn ten behoeve van de waardering van de gronden.</p> <p>Dit kan bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ een functionele aansturing van PBI door de concerncontroller (de organisatie van concerncontrol wordt meegenomen in de PIJOFACH en reorganisatie); ➤ onafhankelijke aanvullende concerncontrol op projecten (achteraf); ➤ aanvullende externe second opinions op grondposities. <p>Follow-up 2013 Op de projecten worden in 2013 vanuit concerncontrol onafhankelijke aanvullende controles verricht. Hiermee is al gedeeltelijk opvolging gegeven aan ons advies. Wij hebben begrepen dat u bij de invulling van de organisatiewijziging PIJOFACH onze adviezen mee gaat nemen. De exacte invulling hiervan zal nog nader uitgewerkt worden.</p> <p>Aanvullende werkzaamheden Wij hebben met u afgesproken dat wij ter toetsing van de grondposities voor de jaarrekening 2013 opnieuw een groot aantal projecten in detail gegevensgericht controleren.</p>	

Bevinding 6: Inkomsten uit parkeren blijven structureel achter op meerjarenprognoses

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Getrouwheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding Over 2012 heeft het parkeerbedrijf een verlies geleden van € 1,8 miljoen. Met name de inkomsten uit parkeergarages blijven structureel achter op de meerjarenprognoses.</p> <p>In de onderstaande tabel zijn de meerjarenprognoses 2012 en 2013 weergegeven:</p> <p>The chart displays two lines: a blue line for 'Meerjarenresultaat Parkeerbedrijf 2013' and a red line for 'Meerjarenresultaat Parkeerbedrijf 2012'. The x-axis represents years from 2013 to 2025, and the y-axis represents values from -2,000,000 to 3,000,000. The 2012 forecast starts at 0 in 2013 and generally trends upwards, reaching approximately 2,200,000 by 2025. The 2013 forecast starts at approximately -1,500,000 in 2013 and trends upwards, reaching approximately 1,500,000 by 2025. Both forecasts show a significant dip in 2017, with the 2013 forecast reaching approximately -1,800,000 and the 2012 forecast reaching approximately -1,500,000.</p>		<p>U heeft aangegeven voorafgaand aan onze jaarrekeningcontrole een geactualiseerde versie van de meerjarenprognose van het parkeerbedrijf op te stellen. Het risico bestaat dat deze prognose nog minder positief uitvalt dan de huidige prognose.</p> <p>Risico Het risico bestaat dat risico's binnen het parkeerbedrijf niet tijdig worden onderkend, waardoor niet tijdig maatregelen genomen worden. Daarnaast bestaat het risico dat de verwachte tekorten onvoldoende gedekt zijn in de meerjarenbegroting van de gemeente Groningen.</p> <p>Advies en aanvullende werkzaamheden Wij adviseren u om te onderzoeken in hoeverre voor de verwachte tekorten voldoende dekking bestaat in de meerjarenbegroting van de gemeente op basis van de meest recente meerjarenprognose. Indien onvoldoende dekking bestaat verzoeken wij u om in de jaarrekening 2013 een voorziening te treffen voor het ongedekte tekort.</p> <p>Wij hebben met u afgesproken dat wij tijdens de jaarrekeningcontrole de nieuwe meerjarenprognose van het parkeerbedrijf zullen beoordelen.</p>	
<p>De meerjarenprognose 2013 laat een behoorlijk minder positief beeld zien dan de prognose over 2012. De verschillen in komende jaren komen voornamelijk door een vertraagde ingroei van de Damsterdiepgarage en tegenvallende resultaten uit parkeerhandhaving. In de 2e Turap van 2013 heeft u daarom het verwachte resultaat op het parkeerbedrijf over 2013 met € 1,6 miljoen naar beneden bijgesteld ten opzichte van de begroting 2013.</p>			

Bevinding 7: Eigen bijdrage verstrekte voorziening WMO

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Rechtmatigheid	Omvang risico	Laag
<p>Bevinding Door de afdeling bedrijfsbureau is over het eerste kwartaal een steekproefsgewijze kwaliteitscontrole uitgevoerd. Tijdens deze kwaliteitscontrole is geconstateerd dat bij twee van de 145 gecontroleerde dossiers geen eigen bijdrage over aanpassingen op eerder verstrekte voorzieningen is opgelegd. Uit navraag bij de gemeente blijkt dat de dossierbehandelaars zelf de keuze kunnen maken om een dossier wel of niet door te sturen voor beoordeling of een eigen bijdrage van toepassing is.</p> <p>Op dit moment is nog onduidelijk of deze situatie zich vaker voor heeft gedaan in 2013 en bij hoeveel aanpassingen op eerder verstrekte voorzieningen de eigen bijdrage niet is opgelegd. Daarnaast is op dit moment nog onduidelijk wat de financiële omvang bedraagt.</p>		<p>Advies Wij adviseren u te onderzoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ bij hoeveel dossiers sprake is van een aanpassing op een eerder verstrekte voorziening, waarvoor onterecht geen eigen bijdrage is berekend; ➤ wat de financiële omvang van de onrechtmatigheid is. <p>Daarnaast adviseren wij u om uw procedures aan te scherpen met betrekking tot aanpassingen op eerder verstrekte voorzieningen.</p>	
<p>Risico Het risico bestaat dat over meerdere aanpassingen op reeds eerder verstrekte voorzieningen onterecht geen eigen bijdrage is opgelegd, waardoor onrechtmatig is gehandeld.</p>		<p>Aanvullende werkzaamheden Wij verzoeken u voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole 2013 bovenstaande punten te hebben onderzocht en de eventuele onrechtmatigheden te kwantificeren.</p>	
		<p>Commentaar management Met ingang van 1 september 2013 wordt er een eigen bijdrage voor deze aanpassingen op eerder verstrekte voorzieningen opgelegd. Hiervoor is ook het "Handboek eigen bijdrage" op dit punt aangepast. Hiermee is in onze ogen de bevinding afgedaan. Wat er nog rest is het onderzoek naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ bij hoeveel dossiers sprake is van een aanpassing op een eerder verstrekte voorziening en waarvoor ten onrechte geen eigen bijdrage is berekend; ➤ wat de financiële omvang van deze onrechtmatigheid is. <p>Wij nemen deze aanbeveling over en verwachten dit onderzoek voor de jaarrekeningcontrole (januari/februari 2014) te hebben afgerond.</p>	

Bevinding 8: Belastingheffing DAL-gemeenten

Jaar van constatering	2011	Kans op voordoen risico	Klein
Categorie	Natuurlijke advisering	Omvang risico	Laag
<p>Bevinding voorgaande jaren Vanaf 2012 heeft de DIA de belastingheffing en -inning voor de DAL-gemeenten (Delfzijl, Appingedam en Loppersum) voor haar rekening genomen. Dit betekent dat de gegevens van de drie gemeenten zijn geconverteerd in het systeem van de afdeling Belastingen van de DIA (Gouw). De afdeling Belastingen zal tevens jaarlijks een verantwoordingsdocument op moeten stellen richting de DAL-gemeenten, met daarop onder andere de gerealiseerde belastingopbrengsten, debiteurenstanden et cetera.</p> <p>Wij constateren dat nog geen concrete afspraken zijn gemaakt omtrent de verantwoording van de belastingopbrengsten aan de DAL-gemeenten. In de DVO zijn afspraken gemaakt over het tijdstip van verantwoorden, maar niet over de aan te leveren documenten daarbij (bijvoorbeeld een controleverklaring bij de opbrengsten).</p> <p>Risico Het risico bestaat dat het opgestelde verantwoordingsdocument door de gemeente Groningen niet voldoet aan de informatiebehoefte van de gemeenten.</p>		<p>Advies Wij adviseren de gemeente Groningen om afspraken te maken omtrent de wijze waarop verantwoording aan de DAL-gemeenten plaats zal vinden.</p> <p>Follow-up 2013 Wij hebben begrepen dat nog geen nadere afspraken gemaakt zijn omtrent de verantwoording. Tevens heeft nog geen evaluatie plaatsgevonden van de verantwoordingen van het jaar 2012.</p>	

Bevinding 9: Functiescheiding en wachtwoorden SIMS

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Klein
Categorie	Getrouwheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering</p> <p>Gedurende onze interim-controle hebben wij geconstateerd dat in de applicatie SIMS geen functionaliteit aanwezig is waarmee gebruikers op eigen initiatief hun wachtwoord kunnen wijzigen. Eveneens wordt niet door het systeem afgedwongen dat het wachtwoord periodiek dient te worden gewijzigd. In de beheermodule, die voorbehouden is aan applicatiebeheer, kan worden afgedwongen dat een gebruiker bij de volgende keer inloggen zijn of haar wachtwoord moet wijzigen. De gebruiker moet vervolgens een sterk wachtwoord invoeren. Echter, in de beheermodule is het mogelijk om het wachtwoord van gebruikers direct te wijzigen, waarbij wij hebben vastgesteld dat adequate wachtwoordeisen niet worden afgedwongen. Het kan derhalve niet worden gegarandeerd dat gebruikers een sterk wachtwoord hanteren.</p> <p>Daarnaast hebben wij geconstateerd dat gedurende 2013 een zestal medewerkers systeembeheerders rechten hebben gehad in het systeem. Dit verhoogd het risico op onrechtmatige subsidieverstrekingen.</p> <p>Risico/gevolg</p> <p>Het risico bestaat dat wachtwoorden makkelijke te achterhalen zijn en bekend raken binnen de organisatie. Uiteindelijk kan dit leiden tot ongeautoriseerde (financiële) transacties.</p>		<p>Advies</p> <p>Wij bevelen u aan de functionaliteit toe te voegen, waardoor het voor gebruikers mogelijk is hun wachtwoord op eigen initiatief te wijzigen en het periodiek wijzigen van wachtwoorden door SIMS te laten afdwingen. Daarnaast bevelen wij u aan het wachtwoordbeleid integraal in de applicatie door te voeren, zodat het niet mogelijk is een makkelijk te achterhalen wachtwoord te hanteren.</p> <p>Wij verzoeken u daarnaast om extra controle uit te voeren op de handelingen van de systeembeheerders, om vast te stellen dat geen onrechtmatige subsidieverstrekingen hebben plaatsgevonden.</p>	

Bevinding 10: Voortgang en planning rechtmatigheidscontrole SoZaWe

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Groot
Categorie	Rechtmatigheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering SoZaWe heeft een IC-plan opgesteld voor 2013. Voor een groot aantal van de kritische bedrijfsprocessen is een gedetailleerd IC-werkprogramma opgesteld. De uitvoering hiervan is gedurende de interim-controle voor een aantal processen nog niet gestart of is nog onderhanden. Dit betreft onderdelen van het participatiebudget en het inkopen en aanbestedingenproces.</p> <p>Risico/gevolg Door het niet tijdig uitvoeren van de interne controle bestaat het risico dat het tijdig oplossen van omissies in de naleving van wet- en regelgeving wordt bemoeilijkt en daarnaast bestaat het risico dat onrechtmatige bestedingen plaatsvinden.</p>		<p>Advies Wij adviseren u toe te zien op tijdige uitvoering en spreiding van de interne controle, zodat tijdig herstelacties mogelijk zijn.</p> <p>Aanvullende werkzaamheden Teneinde meer zekerheid te krijgen omtrent de rechtmatigheid van de processen is het noodzakelijk dat SoZaWe voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole de interne controles voor alle processen heeft uitgevoerd.</p> <p>Deze bevinding geldt eveneens voor de interne rechtmatigheidscontroles op dossiers voor de gemeente Ten Boer.</p>	

Bevinding 11: Financiële rechtmatigheidsfouten BUIG

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Getrouwheid/rechtmatigheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering Bij de interne rechtmatigheidscontrole over de eerste vier maanden van 2013 is een totale financiële fout geconstateerd van € 1.254 op een populatie van € 49.701. Dit leidt tot een procentuele foutscore van 2,52%. Geëxtrapoleerd naar de totale massa (€ 33.145.254) leidt dit tot een voorlopige fout van € 836.000 (2012: € 1.018.000).</p> <p>Uit de interne rechtmatigheidscontrole is opnieuw gebleken dat in veel gevallen de fouten een repeterend karakter hebben (bijvoorbeeld het toepassen van inkomenskortingen). Voor het voorkomen en detecteren van deze fouten is nog onvoldoende beheersing aanwezig in het proces.</p> <p>Risico/gevolg Als gevolg van het ontbreken van voldoende beheersingsmaatregelen in het proces bestaat het risico dat uitkeringen onrechtmatig worden verstrekt of dat te veel/te weinig wordt toegekend, met als mogelijk gevolg dat de goedkeuringstolerantie wordt overschreden.</p>		<p>Advies De uitwerking van de interne controle bij SoZaWe heeft een plaats gekregen in het plan van aanpak "Centraliseren en professionaliseren AO/IC organisatie", in het kader van het concentreren van de PIJOFACH taken. Een onderdeel hiervan is het uniformeren, standaardiseren en herontwerpen van hoofdprocessen. Als voorbeelden hiervan worden controleaanpak, dossiervorming, vastlegging en rapportage genoemd alsmede het gebruikmaken van een uniforme software. In de nota is het voorstel gedaan om hiervoor te starten met SoZaWe, omdat het controleproces van SoZaWe opnieuw moet worden ingericht. Dit sluit aan bij ons advies om op basis van een risicoanalyse op het proces de opzet van de interne controle aan te passen. Wij zijn van mening dat het uitvoeren van een gedegen risicoanalyse op de processen en een systeemgerichte controle hierbij een belangrijke factor is en adviseren u om hier op korte termijn mee te starten.</p> <p>Wij adviseren u om de interne controle en risicoanalyse op korte termijn uit te voeren en denken graag met u mee over de uitvoering daarvan.</p> <p>Aanvullende werkzaamheden Vroegtijdig dient te worden beoordeeld wat de gevolgen zijn van manco's in de interne beheersing voor de controle van de jaarrekening. Dit is mede afhankelijk van de uitkomsten van de rechtmatigheidscontrole over het tweede halfjaar. Wij gaan hierover graag vroegtijdig met u in gesprek.</p>	

Bevinding 12: Financiële onzekerheden BUIG

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Rechtmatigheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering Bij de interne controle over de eerste vier maanden van 2013 is vastgesteld dat in vijf gevallen een onzekerheid voorkomt. Dit leidt tot een onzekerheid voor een totaalbedrag van € 3.382 (6,80%). Geëxtrapoleerd naar de totale massa, leidt dit tot een voorlopige onzekerheid van € 2.225.220. Nader onderzoek kan de onzekerheid nog verlagen en mogelijk opheffen.</p> <p>Risico/gevolg Het risico bestaat dat naar aanleiding van nieuwe en/of nog uit te zoeken bevindingen de goedkeuringstolerantie voor onzekerheden van 3% wordt overschreden.</p>		<p>Advies Zie ons advies bij bevinding 11.</p> <p>Aanvullende werkzaamheden Vroegtijdig dient te worden beoordeeld wat de gevolgen zijn van manco's in de interne beheersing voor de controle van de jaarrekening. Dit is mede afhankelijk van de uitkomsten van de rechtmatigheidscontrole over het tweede halfjaar. Wij gaan hierover graag vroegtijdig met u in gesprek.</p>	

Bevinding 13: Onzekerheden participatiebudget

Jaar van constatering	2012	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Rechtmatigheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering 2012 Bij de interne controle is een onzekerheid geconstateerd bij vier van de negen gecontroleerde dossiers met betrekking tot detachering. Bij deze vier dossiers wordt het minimumloonbedrag jaarlijks geïndexeerd. Uit navraag is gebleken dat deze indexering wordt toegepast op grond van de CAO-WIW, welke echter in 2003 is geëxpireerd.</p> <p>Follow-up 2013 Aangezien de interne rechtmatigheidscontrole voor het participatiebudget nog niet was afgerond ten tijde van de interim-controle, hebben we aan deze bevinding nog geen follow-up kunnen geven.</p>		<p>Advies/aanvullende werkzaamheden 2012 Om vast te stellen of de indexering van het minimumloon terecht heeft plaatsgevonden, zal aanvullend onderzoek moeten worden uitgevoerd. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek kan deze onzekerheid worden opgeheven of zal dit leiden tot een financiële fout. In dit laatste geval zal de impact op de totale massa moeten worden bepaald.</p>	

Bevinding 14: Ontoereikende functiescheiding autorisatie facturen subsidiebanen

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Getrouwheid/rechtmatigheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering De dienst SoZaWe heeft bij een aantal grote partijen (bijvoorbeeld O2G2) mensen geplaatst met een zogenoemde gesubsidieerde baan. Hiervoor ontvangt SoZaWe maandelijks grote facturen, welke sinds de invoering van DaFinci op persoonsniveau worden ingeboekt. De medewerker die verantwoordelijk is voor het inboeken van deze facturen is eveneens verantwoordelijk voor het autoriseren van de factuur voor betaling.</p> <p>Daarnaast vindt geen controle plaats tussen de eindafrekening van de externe partij en de bedragen die zijn ingeboekt in GWS, waardoor niet wordt vastgesteld of het gefactureerde bedrag juist en/of volledig in GWS en daarmee juist in DaFinci wordt verantwoord.</p> <p>Risico/gevolg Doordat de bevoegdheid van het registreren en autoriseren bij één en dezelfde medewerker is ondergebracht en het ontbreken van een inhoudelijke controle, bestaat het risico dat fouten ontstaan bij het invoeren en als gevolg hiervan onjuiste bedragen worden betaald.</p>		<p>Advies Wij adviseren om functiescheiding te creëren tussen het registreren en controleren van de factuur. Daarnaast adviseren wij om de ontvangen eindafrekening te controleren aan de hand van de contracten en geboekte bedragen in GWS.</p> <p>Aanvullende werkzaamheden Er zullen aanvullende controlewerkzaamheden moeten worden uitgevoerd om de juistheid en rechtmatigheid van de gefactureerde en verantwoorde lasten vast te stellen. Wij zullen deze werkzaamheden bij de jaarrekeningcontrole beoordelen.</p>	

Bevinding 15: Ontbrekende startkwalificaties ex WIJ-ers

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Groot
Categorie	Rechtmatigheid/getrouwheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering Bij de interne rechtmatigheidscontrole is geconstateerd dat een groot deel van de jongeren afkomstig uit de WIJ, nog niet beschikken over een startkwalificatie. Als gevolg van het intrekken van de WIJ is het een vereiste dat alle jongeren die in de WWB zijn opgenomen beschikken over een startkwalificatie. Vooralsnog gaat het om ongeveer 620 jongeren.</p> <p>Risico/gevolg Wanneer deze jongeren niet beschikken over een geldige startkwalificatie en kunnen leren of studeren, bestaat er geen recht op een WWB uitkering (Artikel 13 lid 2). Het risico bestaat dus dat deze jongeren ten onrechte een uitkering hebben ontvangen.</p>		<p>Advies Wij adviseren u om zo spoedig mogelijk acties te ondernemen op de groep jongeren waarvoor nog geen startkwalificatie is afgegeven.</p> <p>Aanvullende werkzaamheden Om de financiële gevolgen voor de rechtmatigheid te bepalen dient voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole de gevolgen van het ontbreken van de startkwalificatie inzichtelijk te zijn, dan wel dient dit te zijn herstelt. Graag gaan wij vroegtijdig in overleg over de te ondernemen acties en het tijdspad hiervoor.</p>	

Bevinding 16: Wachtwoordenbeleid DaFinci

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Klein
Categorie	Rechtmatigheid/getrouwheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering Wij hebben vastgesteld dat het wachtwoordbeleid voor de applicatie DaFinci ontoereikend is. Het is namelijk mogelijk een wachtwoord van één karakter te hanteren.</p> <p>Risico/gevolg Door het ontbreken van adequate wachtwoordeisen, is het risico aanwezig dat wachtwoorden makkelijk te achterhalen zijn en elders bekend raken. Uiteindelijk kan dit leiden tot ongeautoriseerd gebruik van gebruikersaccounts en zijn handelingen niet meer herleidbaar naar de betreffende personen die de acties hebben uitgevoerd. Hiermee is de betrouwbaarheid van de financiële administratie in het geding.</p>		<p>Advies Wij bevelen u ten zeerste aan een strenger wachtwoordbeleid in te richten. Hierbij dient ten minste gedacht te worden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ minimaal aantal tekens; ➤ bepaalde complexiteit (leestekens, cijfers); ➤ verval van wachtwoorden (na x-aantal dagen); ➤ afdwingen van wijzigen initieel wachtwoord. 	

Afgewikkelde bevindingen

Dienst	Bevinding	Toelichting op huidige status
Concern	Fiscale wet- en regelgeving	Hiervoor verwijzen wij naar paragraaf 2.2 en 4.4 van onze managementletter.
Concern/DIA	Uitkomsten interne controle personeel en salarisverwerking	Hiervoor verwijzen wij naar paragraaf 4.4 van onze managementletter.
DIA	Interne beheersing Treasury	Hiervoor verwijzen wij naar hoofdstuk 3 van onze managementletter.
OCSW	Bewaking termijnen subsidieverstrekingen	Hiervoor verwijzen wij naar paragraaf 4.4 van onze managementletter.
OCSW	Verzelfstandiging Muziekschool	Hiervoor verwijzen wij naar paragraaf 2.10 van onze managementletter.
SZW	Gevolgen afschaffen maandelijks verklaringen	De gevolgen van het afschaffen van de maandelijks verklaringen worden deels opgenomen door aanvullende kwaliteitscontroles en themacontroles. Wij zullen deze bevinding niet langer herhalen.